
ارزیابی مانور

نویسندگان:

دکتر وحید حسینی جناب

بهرز غلامی

شاهین متین

حسین عربی

مهدی طاهر موسی آبادی

دکتر ابوالفضل بوجاری

عنوان و نام پدیدآور	ارزیابی مانور
مشخصات نشر	تهران : رویان پژوه، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	۲۳۵ ص.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۴۰۸-۰۲۰-۰
وضعیت فهرست نویسی	فیبای مختصر
یادداشت	فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی: http://opac.nlai.ir قابل دسترسی است
یادداشت	نویسندگان وحید حسینی جناب، شاهین متین، بهروز غلامی، مهدی طاهری موسی آبادی، حسین عربی، ابوالفضل بوجاری.
شناسه افزوده	حسینی جناب، وحید، ۱۳۴۶ -
شماره کتابشناختی ملی	۳۸۷۸۷۷۲

ارزیابی مانور

دکتر وحید حسینی جناب، شاهین متین، بهروز غلامی، مهدی طاهری، سید امین امامی زاده، حسین عربی، دکتر ابوالفضل بوجاری

ناشر: رویان پژوه

نوبت چاپ: اول - ۹۴

مدیر تولید: سید امین امامی زاده

گرافیک: شادی حمیدی

چاپ و صحافی: بهمن

قطع و تعداد صفحات: وزیری - ۲۳۵

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

بها: ۱۹۸۰۰ تومان

شابک: 978-600-408-020-0

کلیه حقوق مادی و معنوی اثر متعلق به ناشر است و هرگونه تکثیر، بازنویسی، خلاصه برداری و یا برداشت به هر نحوی بدون اجازه کتبی از ناشر مجاز نبوده و منجر به پیگرد قانونی می‌باشد.

دفتر نشر و نمایشگاه دائمی: تهران، خیابان انقلاب، رویروی دبیرخانه دانشگاه تهران، ساختمان امیرکبیر، طبقه سوم
تلفن: ۶۶۴۸۶۳۷۳ - ۶۶۹۷۰۷۴۰

[www. RPpub. ir](http://www.RPpub.ir)

مقدمه

رسانه‌های جمع‌انباری، گاه‌اخبار و گزارش‌هایی را از انجام مانور یا تمرین برای رسیدن به آمادگی مخابره و منتشر می‌کنند. انورها مجموعه تمرین‌هایی هستند که هدفشان ارتقای سطح آمادگی در جامعه است. شاید به جرأت بتوان گفت پس از تمرین‌های نظامی مانورهای رویایی با شرایط اضطراری ناشی از بلایای طبیعی و حادثه‌های انسان‌ساز فراگیرترین نوع تمرین‌ها برای آمادگی در جهان به شمار می‌آید. در ایران نیز هر ساله آنها مانور با همکاری سازمان‌های امداد، رسان و ارائه‌کننده خدمات در سطوح مختلف، با شیوه‌های متنوع، اجرا در می‌آید که در حال حاضر فراگیرترین آنها از بعد کمی، در حال حاضر به صدا در آمدن زنگ زلزله در تمامی مدارس کشور در زمانی واحد است. گرچه برپایی مانورها به شکل علمی و جدی در ایران از سابقه‌چندانی در مقایسه با برخی کشورهای جهان برخوردار نیست، اما عوامل متعدد سبب شده است که انجام تمرین‌های ارائه خدمات در شرایط اضطراری از کیفیت بالایی برخوردار باشد؛ به عنوان مثال کارشناسان‌های معتقدند وقوع زلزله‌های شدید سال‌های گذشته در بم، رودبار، اردبیل، شمال و جنوب خراسان و طبع درس‌های بسیاری برای سازمان‌های مدیریت شهری، امداد رسانان و نیز مردم در بر داشته است. عوامل دیگری نیز یاد وجود دارند که در درجه پائین‌تر قرار دارد. از جمله سابقه و ریشه‌های فرهنگی امداد رسانی در تمدن کهن ایران.

به هر جهت با وجود برخورداری از چنین امتیازی، به اعتقاد کارشناسان برگزاری منظم و مرتب انواع مانورهای آمادگی ضروری است، به ویژه آنکه در دهه‌های گذشته با پیشرفت دانش و فناوری و افزایش جمعیت و وسعت شهرها، نوع و کیفیت حوادث متحول شده است و حوادث جدید ناشی از دانش و فناوری، تهدید جدیدی برای حیات انسان محسوب می‌شود در نگاهی دیگر براساس دانش جدید مدیریت بحران و مراحل چهارگانه آن (پیشگیری، آمادگی، مقابله و بازسازی) انجام مانورهای مختلف براساس هر چهار مرحله توصیه می‌شود.

مانورها کاری فراتر از آموزش دادن هستند. در یک مانور، کارکنان و مسئولان ساختمان باید شیوه‌هایی را که در «برنامه عملیات اضطراری» ساختمان ذکر شده، دنبال کنند. پس از هر مانور، باید سیستم‌های ایمنی و اطفاء آتش، عملکرد کارکنان، مشارکت ساکنین را ارزیابی کرده و تغییرات لازم برای مانورهای آینده را اعمال نمود. درباره بازده مانور بایستی از کارکنان و ساکنین ساختمان نسبت به فرآیند تخلیه و هماهنگی مانور پرسش و بررسی شود.

ارتقای سطح آگاهی و ایجاد آمادگی

یکی از راه‌های کاهش خطرات ناشی از بحران‌ها، ارتقای سطح آگاهی و ایجاد آمادگی در بین قشرهای مختلف جامعه است. حسن اجرای «مانور» نقش مهم آن در ایجاد آمادگی لازم جهت انجام عکس العمل صحیح و سریع در برابر بحران‌ها است که نتایج حاصل از آن، موجب کاهش تلفات می‌شود.

پس از وقوع بحران‌ها، برای نجات مردمی و نهادهای دولتی و سازمان‌های داوطلب با امکانات خود وارد منطقه آسیب دیده می‌شوند. اما اغلب عملکردی ناهماهنگ دارند و کمک به آسیب‌دیدگان به صورت پراکنده و ناهماهنگ انجام می‌گیرد؛ حال آن که ایجاد هماهنگی میان نیروهای امدادگران در چنین مواقعی از اهمیت فوق‌العاده‌ای برخوردار است. شرایط اضطراری و بحران ممکن است در هر زمانی رخ دهد؛ بنابراین، همواره باید برای مقابله با آن آماده باشیم. طرح‌های جامع مدیریت بحران و پدافند غیرعامل با این هدف برای ارتباط اضطراری تهیه شده و اجرا می‌گردد.

با اجرای تمرین و مانور می‌توان اجزا و کلیت طرح‌های مدیریت بحران و پدافند غیرعامل را آزمایش، ارزیابی و به طور مستمر مورد تجدید نظر و تکمیل قرار داد. مانورها، عملکرد سازمان‌ها و افراد را مشخص می‌کنند و معیاری برای سنجش اجرایی بودن و عملکرد برنامه هستند:

- بحران‌ها می‌توانند در هر زمانی به وقوع بپیوندند و موجب مرگ، جراحت افراد و بی‌ثباتی در اقتصاد گردند.
- هر چه جوامع گسترده‌تر و بزرگ‌تر می‌شوند تعداد و نوع سوانح بالقوه بیشتر و آسیب‌پذیری پیشرفته‌های تکنولوژیکی، اجتماعی و سیاسی، اغلب تأثیر آنها شدیدتر می‌شود.
- الزام پاسخ‌گویی به بحران‌ها بر عهده سازمان‌ها است و منابع محلی در دسترس، می‌توانند سریعتر جهت استفاده فعال شوند.
- هم‌زمان که این فرآیندها نمود پیدا می‌کنند، مشکلات مدیریتی مطرح می‌گردد و هنگامی که مسئولیت‌های مدیریت بحران و پدافند غیرعامل در داخل یک سیستم یکپارچه برای مدیریت سازمان‌ها با یکدیگر ترکیب می‌شود، این مسائل پیچیده‌تر می‌گردند.
- بهترین راه جهت شناخت توانایی‌ها و استعدادهای یک منطقه در یک بحران اتفاق می‌افتد؛ اما برای این که برنامه‌ها و شیوه‌های مدیریت بحران و پدافند غیرعامل با یکدیگر تطابق داده شود،